

NVE

Saksbehandler Silje Solheim Aakre

saas@nve.no

Bergen 31. august 2016.

Vurdering av anadromt potensiale Leivasselva (018.1Z)

Jernes Fisk (under etablering) har søkt konsesjon etter vannressurslovens §8 for uttak av vann fra Leivatnet i Risør kommune i Aust-Agder fylke, og er i epost av 8.juli bedt om en vurdering av å åpne for fiskens frie gang i vassdraget for å gjøre søknaden tilstrekkelig opplyst.

Anadromt potensiale

Leivasselva (018.1Z) har et nedbørfelt på 48,3 km² og består av to store innsjøer; Skardvatnet (nr 1261) 18 moh. på 2,8 km² og Leivatnet (nr 1260) på 1,3 km² (alle data fra nve-atlas). Naturlig vandringshinder er nedstrøms utløpet av Skardvatnet.

Anadrom elvestrekning mellom de to innsjøene er vurdert fra kart og flyfoto til omtrent 100 m med et samlet areal på anslagsvis 400 m². Middelvannføring er 0,27 m³/s, og dette gir et produksjonspotensiale på omtrent 30 smolt/100 m² (Sægrov mfl. 2001). Med god vannkvalitet vil produksjon av anadrom fisk være dominert av laks, med kanskje opp mot 70-80 % av ungfisken. Det gir omtrent 120 smolt, bestående av 80 til 100 laks og 20 til 40 sjøaure. De øvrige innløpselvene til Leivatnet er små og uten sikker årsvannføring, og er derfor lite egnet for produksjon av anadrom fisk.

I Leivatnet vil det i hovedsak være grunnlag for produksjon av sjøaure og i mindre grad laks. Leivatnet har en samlet omkrets på 25 km (shape-data fra NVE-Atlas), og med en sammensatt fiskefauna kan innsjøen i størrelsesorden produsere 1 sjøauresmolt per 10 m strandsone, altså en mulig årlig mengde på opp mot 2.500 smolt av sjøaure. Dersom det er gjedde i innsjøen, vil de kunne redusere dette antallet til nesten ingen.

En livskraftig bestand av anadrom laksefisk må være av en slik størrelse at den kan produsere minst 1.000 smolt årlig for å sikre tilstrekkelig genetisk diversitet på den returnerende gytebestanden.

Leivatn med innløpselver har da ikke potensiale for å opprettholde en egen laksebestand, men det er grunnlag for litt sjøaure dersom innsjøen åpnes opp og det ikke er gjedde.

Ulemper ved å åpne for anadrom oppgang

Dersom det åpnes opp for oppgang av anadrom fisk, vil denne søknaden om konsesjon til settefiskproduksjon nedstrøms Leivatnet bli trukket. Det medfører tap av mulige framtidige arbeidsplasser i området.

Det økonomiske grunnlaget for drift og vedlikehold av dammen i Leivatnet avhenger av denne søknaden om konsesjon. Dersom søknaden trekkes, er det et reelt alternativ å sende søknad til Damtilsynet om å fjerne dammen. Dette vil få betydelige konsekvenser for de omkringliggende fritidsboligene og det relativt omfattende friluftslivet som utøves i vassdraget ve at vannstanden da blir redusert med inntil to meter fra dagens nivå.

Dersom det åpnes opp for oppgang av anadrom fisk, vil fisket bli regulert både med hensyn på redskapsbruk og tidsperiode som i et anadromt vassdrag og ikke slik det er i dag. Slike begrensninger vil få konsekvenser for nåværende utøvelse av fritidsfiske i vassdraget, og det er fra oppsittere og eiere av fritidsboliger klart sagt fra om, jfr. NVE synfaring i juni.

Med vennlig hilsen

Geir Helge Johnsen
Daglig leder

Kopi:

Erik Wintermark, erik.wintermark@gmail.com

Referanse

SÆGROV, H., URDAL, K., HELLEN, B.A., KÅLÅS, S. & SALTVEIT, S.J. 2001.

Estimating carrying capacity and presmolt production of Atlantic salmon (*Salmo salar*) and anadromous brown trout (*Salmo trutta*) in West Norwegian rivers.

Nordic Journal of Freshwater Research. 75: p-p.